

7. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура / Роберт Мертон. — М. : АСТ, Хранитель, 2006 — 873 с.
8. Портнов А. Наукове середовище і академічна культура в сучасній Україні [Електронний ресурс] / А. Портнов — Режим доступу: <http://www.anthropos.org.ua/jspui/handle/123456789/204>. — Назва з екрана.
9. Свобода у историков пока есть. Во всяком случае, есть от чего бежать [Электронный ресурс] : беседа Кирилла Кобрина с Павлом Уваровым // Неприкосновенный запас. — 2007, — № 5(55). — Режим доступа: <http://magazines.russ.ru/nz/2007/55/sb5.html#top>. — Загл. с экрана.
10. Флиер А. Культурология для культурологов : учеб. пособие / А.Флиер. — М. : Акад. проект, 2000. — 496 с.
11. Subtelny O. The Current State of Ukrainian Historiography // Journal of Ukrainian Studies. — 1993. — Vol. 18, № 1/2. — P. 33–54.

УДК 168.522+17.022.1

В. І. ШЕВЧЕНКО

V. I. SHEVCHENKO

I. В. БОГДАНОВА-БОРДЕНЮК

I. V. BOGDANOV-BORDENYUK

НАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГУМАНІТАРНОЇ СТАНДАРТИЗАЦІЇ (НОРМАЛІЗАЦІЇ) ТА ТЕРМІНОЛОГІЗАЦІЇ У СФЕРІ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

URGENT HUMANITARIAN PROBLEMS STANDARDIZATION (NORMALIZATION) AND IN TERMINOLOGIZATION KULTUROVO-ART EDUCATION

Розглянуто проблеми гуманітарної стандартизації (нормалізації) та термінологізації у сфері освіти і культури. Проаналізовано і виявлено термінологічну плутанину в культурних текстах наукових статей, словників та законодавстві. Зазначено, що в гуманітарній стандартизації не розробляють термінологічні стандарти, що спричинює недостатній рівень термінологічної культури.

Ключові слова: гуманітарна стандартизація, термінологізація, термінологічна культура, освіта, культура, мистецтво.

Рассмотрены проблемы гуманитарной стандартизации (нормализации) и терминологизации в сфере образования и культуры. Проанализировано и выявлено терминологическую путаницу в культурных текстах научных статей, словарей и законодательстве. Отмечено, что в гуманитарной стандартизации не разрабатывают терминологические стандарты, что вызывает недостаточный уровень терминологической культуры.

Ключевые слова: гуманитарная стандартизация, терминологизация, терминологическая культура, образование, культура, искусство.

The article deals with humanitarian standards (normalization) and terminologization in education and culture. Analyzed and found terminological confusion in cultural texts, articles, dictionaries and legislation. Indicated that the humanitarian standardization of terminology does not develop standards, causing lack of terminological culture.

Key words: *humanitarian standardization terminologization, terminological culture, education, culture and art.*

Загальновідомо, що системну стандартизацію у сфері матеріальної культури започаткувала Асоціація німецьких інженерів-стандартизаторів у 1856 р. Науково-технічний прогрес, необхідність упорядкування масового виробництва, оптимізації технологічних процесів та вноормування промислової індустрії в цілому стали першопричиною бурхливого розвитку технократичної стандартизації, яка наприкінці ХХ ст. досягнула піку сатурації¹.

Характерним для ХХІ ст. є перехід від індустріального до постіндустріального (культурно-інформаційного) суспільства на основі реформування стандартизації як науки про впорядкування людської діяльності. Якщо раніше йшлося про стандарти для виробництва, то сьогодні — про стандарти для людини. У технократичній сфері люди давно навчилися працювати за стандартами, а в гуманітарній — лише останнім часом почали застосовувати їх як філософську категорію для перетворення й підвищення рівня культури.

У Радянському Союзі технократичну стандартизацію розвивала держава, оскільки всі засоби виробництва, заводи і фабрики належали лише їй. Це означає, що і стандарти були державними («ГОСТ Союза ССР»).

У розвинених країнах Європи національні стандарти мають назву, в якій відображено належність стандарту до нації: «німецький стандарт» («deutsche norm»), «австрійський стандарт» («österreichische norm»), «французький стандарт» («norme francaise»), «британський стандарт» («british standard») тощо. Відповідно, і європейські стандарти позначають як «europäische norm» (EN), тобто європейські норми.

У незалежній Україні в ст. 1 Закону України «Про стандартизацію» [1] узаконено національні стандарти як державні стандарти, хоча назва національного стандарту України ДСТУ абсолютно не тотожна найменуванню його категорії. «Національний стандарт РФ» також не відповідає його назві «ГОСТ Р».

Така термінологічна плутанина характерна не лише для культурних текстів і культурних одиниць, а й для чинного законодавства у сфері освіти та культури. І тому автори статті «Термінологічна культура фахівця — освітньо-навчальний проект» [7]

---

¹ У перекладі з лат. мови saturation – наповнення.

пропонують розглядати термін як завершальний етап наукового пізнання в системі об'єкт — утямок — дефініція — термін і щоб ніколи не застосовувати його в будь-якому культурному тексті в часовому вимірі.

В цій системі термін утямок означає наслідок осягнення розумом суті об'єкта пізнання. Терміни найкраще усистемлювати, якщо назва «наслідок події» походить від назви «події». Назву «події», якою завершено дію розуміти, можна передати словами зрозуміти (зрозуміння) або утямити (утямлення), а назву «наслідку події» - словами зрозумок або утямок [5]. Якщо перше – явний натовір, то друге – утямок (втямок) зафіксовано у словнику [6].

У чинному Законі України «Про вищу освіту» [2] в розділі I, ст. 1 зазначено, що стандарт вищої освіти це сукупність норм, які визначають зміст вищої освіти, зміст навчання, засіб діагностики якості вищої освіти та нормативний термін навчання, а в розділі III, ст. 11, п.1 зазначено, що «Стандарти вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти..., а також якості освітньої діяльності ВНЗ незалежно від їх типів, рівнів акредитації та форм навчання» [2] .

Отже, лише в двох цих розділах маємо термінологічні парадокси та необізнаність зі стандартами структури державної мови, адже стандартизаторам цивілізованих країн відомо що «standard» застосовують в англійській мові, «norma» — в латині, а «правило» — це їхній синонім в слов'янських мовах.

Крім того, сукупність норм (стандартів) не може визначати зміст вищої освіти та зміст навчання. Це має визначати стандартизатор сфери вищої освіти і формалізувати в нормах (стандартах). Застосування терміну «термін навчання» в цьому реченні, на нашу думку, є недоречним, оскільки в цій колокації 2 термін є алогічним. Колокат «термін» належить до термінології і є культурним кодом у термінознавстві. Навіть у галузевому стандарті вищої освіти 0306 «Менеджмент та адміністрування», цю колокацію визначено як «кількість років навчання».

Теж саме стосується терміна «діагностика якості освіти». Загальновідомо, що діагностування означає визначення діагнозу хвороби, але не якості освіти. Тим більше, що в розділі III, ст. 11, п. 1 маємо: «Стандарти вищої освіти — це вже не сукупність норм, а основа оцінки якості освіти..., а також якості освітньої діяльності ВНЗ». Отож, «оцінка» означає наслідок події, яка виникла в процесі «оцінювання». Відповідно до стандарту структури державної (української) мови, дію треба позначати дієсловами недоконаного виду або утвореними від них віддієслівними іменниками на -ння (-ття), подію – дієсловами доконаного виду або утвореними від них віддієслівними іменниками на -ння (-ття). У наведеному ж реченні автор ст. 11 цього закону також переплутав значення

особового займенника їх з присвійним їхніх, порушивши вимоги, зазначені в стандарті мови.

На жаль такі самі термінологічні неузгодженості та порушення стандартів структури державної мови мають місце і в новому проекті Закону України «Про вищу освіту» [3].

Подібні недоліки та відхилення наявні і в чинному законодавстві у сфері культури та мистецтва: «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», «Про охорону культурної спадщини», «Про культуру», «Про музеї та музейну справу». Сучасні науковці багатьох галузей знань почали акцентувати увагу на тому, що фахова термінологія, яку законодавці формалізують у своїх законах, є недосконалою, іноді суперечливою, науково не обґрунтованою, а дефініції термінів внаслідок значної неузгодженості не відображають достовірно їхній зміст і їх не згармонізовано в цілісну термінологічну систему.

Так, І. Дуцяк у своїй праці «Аналіз законодавчо закріпленої термінології з музейної справи та охорони культурної спадщини» дослідив терміни «культурна цінність» та «об'єкт культурної спадщини» і запропонував внести зміни стосовно цих термінів в ці закони [8].

Багато в чому з ним можна погодитись, однак не щодо прикметника культурний, який можна застосовувати і як якісний, тобто той, який перебуває на високому рівні культури, і як відносний. Останній він пропонує номінувати терміном культурний, коли іменник культура означає сукупність матеріальних і духовних цінностей, а сам прикметник, як відносний, не потребує ступенів порівняння.

Часто науковці НАН України застосовують в культурних текстах прикметник культурницький. На нашу думку, в контексті відносності в цьому разі доцільно використовувати прикметник культуровий – стосовний чи належний до культури. А прикметник культурницький походить від іменника культурник.

Необхідно розглянути ще один «вагомий» приклад щодо якості фахового термінологічного забезпечення сфери культури і мистецтва. У 2012 році було видано «Словник-довідник термінології музейництва» [9].

У преамбулі цього твору укладачі висловлюють сподівання, що словник стане стимулом до впорядкування української термінології музейництва. Вони цілком слушно критикують українське законодавство та його термінологічну систему в цій галузі знань. Наприклад, вони звертають увагу на те, що фахова термінологія в Законі України «Про музеї і музейну справу» спонукає до прийняття хибного висновку, що література й образотворче мистецтво не є видами мистецтва.

Також звернемо увагу на той факт, що європейське розуміння терміна музеологія відмінне від українського та російського. Це означає, що українська фахова термінологія у сфері культури і мистецтва не узгоджена з європейською, не має спільних термінологічних стандартів ні з Європейським Союзом, ні з країнами СНД.

Отже, проаналізуємо якість текстів на перших сторінках означеного термінологічного словника-довідника, щоб отримати загальне уявлення про сучасні проблеми створення словникових культурних текстів.

Почнімо зі словникової статті:

— акт внутрішньомузейної передачі

Юридичний документ, що засвідчує факт передачі музейного предмета від однієї матеріально відповідальної особи до іншої в межах того самого музейного закладу [9, с. 14]

Складне слово внутрішньомузейний, застосовано неправильно: таке слово можна утворити лише від словосполучки внутрішній музей. Але, відповідно до змісту терміноstatті, його потрібно було утворити від словосполучки внутрі (всередині) музею. Тоді матимемо складне слово внутрімузейний.

Відповідно до структури української мови і вимог стандарту ДСТУ 3966-2000 [4] іменники, що походять від дієслова передавати, мають означати:

передавати, передавання – дію – передоручати відповідальність іншій особі;

передати, передання – подію – факт кінцевого етапу в перебігу дії передавати.

передача – об'єкт дії – те, що передають чи передали.

У цій терміноstatті йдеться про факт того, що сталося, тобто, про подію. Тому в терміні й у дефініції замість слова передача, яке відповідно до зазначеного стандарту має означати річ, необхідно застосовувати слово, що означає подію – передання. Отже, цю терміноstatтю необхідно було подати так:

акт внутрімузейного передання

Юридичний документ, що засвідчує факт передання музейного предмета від однієї матеріально відповідальної особи до іншої в межах того самого музейного закладу.

Подібна ситуація і в інших терміноstatтях, де подано терміни [9, с. 14]

— акт втрати

— акт заміни облікових книг

Відповідно до стандарту:

втрачати, втрачання – дія – залишатися без когось, чогось (унаслідок різних причин);

втрратити, втрачання – подія – факт перейдення певного етапу в перебігу дії втрачати;

втра́та – наслідковий об’єкт – те, що втрачено.

замі́нювати, замі́нювання – дія – ставити, класти тощо замість чого-небудь щось інше;

замі́нити, замі́нення – подія – факт перейдення певного етапу в перебігу дії замінювати;

замі́на – наслідковий об’єкт – те, чим замінено щось.

Оскільки акт складають, щоб засвідчити ним те, що сталося чи відбулося, тобто подію, то в означених терміносполуках після слова акт має бути слово, що означає подію:

акт передання,
акт втрачення,
акт змінення.

У словнику ж подано формальні кальки, скопійовані зі звичних російських словосполук:

російські терміни	подано в словнику
акт передачі	акт передачі
акт потери	акт втрати
акт замены	акт заміни

Візьмімо ще такі дві терміностатті [9, с. 15]

1) аналіз музейного зібрання

Кількісне та якісне дослідження змісту музейного зібрання в класифікаційних групах, а також його потреб стосовно приміщення та обладнання, передбачаючи подальше його зростання

2) анкетування

Форма збору зворотної інформації від відвідувачів...

Якщо проаналізувати зміст цих терміностатей, то можна сказати, що обидві вони присвячені певним діям (процесам). У першій терміностатті дію позначено словом аналіз, що суперечить стандарту структури української мови і вимогам [4], адже такі фундаментальні поняття як дія, подія і наслідок треба позначати так:

дія:	аналізувати, аналізування;	анкетувати, анкетування;
подія:	проаналізувати, проаналізування;	проанкетувати, проанкетування
наслідок:	аналіз, проаналізованість;	анкета, проанкетованість

Тому в цих терміностаттях, як початкове слово термінів потрібно застосовувати аналізування й анкетування. У першій статті — неправильно, в другій — правильно.

У першій терміностатті застосовано слово зібрання, яким позначено сукупність речей (колекцію), хоча це слово означає подію — те, що сталося: дія: збирати, збирання; подія: зібрати, збирання; наслідок: збір, збірка, збірник, зібраність. Отже,

сукупність зібраних речей – це наслідок зібрання, відтак у терміні має бути слово збір чи збірка.

Проаналізуємо узгодженість термінів з дефініціями. У першій терміно статті зазначено, що:

аналіз – це дослідження... (порівн. російською: анализ – это исследование...),

у другій, що: анкетування – це збір... (порівн. російською: анкетирование – это сбор...).

Відповідно ж до стандарту структури української мови має бути: аналізування – це досліджування... й анкетування – це збирання...

У першій дефініції вжито слова «приміщення та обладнання», якими позначено певні об'єкти, але пряма призначеність цих слів означати події, а не об'єкти:

дія:	приміщувати, приміщування;	обладнувати, обладнування;
подія:	примістити, приміщення;	обладнати, обладнання;
наслідок:	приміщеність, примістище;	обладнаність, обладдя [4].

Якщо виправити ці помилки, то зазначені терміно статті можна подати так:

1) аналізування музейного збору (музейної збірки)

Кількісне та якісне досліджування змісту музейного збору (збірки) в класифікаційних групах, а також його потреб стосовно примістищ та обладдя, враховуючи подальше його зростання

2) анкетування

Форма збирання зворотної інформації від відвідувачів...

У цих прикладах порушено перше головне правило слововживання, яке полягає в тому, що у фахових текстах, де інформацію потрібно подавати однозначно, слова мають бути застосовані за своєю прямою призначеністю. Такі помилки характерні для більшості терміно статей.

Друге головне правило слововживання таке: за наявності двох різнозначних слів українського й іншомовного походження має бути застосовано українське. Як приклади порушення цього правила наведемо такі вислови: «в процесі музейної комунікації» [9, с. 18] (потрібно — «в процесі музейного спілкування»); «здійснення моніторингу» [9, с. 19], (правильно — «стеження», «спостереження» чи «наглядання», залежно від змісту, вкладеного в слово «моніторинг»).

Під час аналізування 6 сторінок словника [9, с. 14-19] виявлено 60 порушень устандартованих правил слововживання (табл.1), понад 10 помилок слововживання на сторінці. Зазначимо, що цей словник видали Національний університет «Львівська

політехніка» і Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології Міністерства економічного розвитку і торгівлі та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Таблиця 1.

№	стор.	Наявний текст	Має бути
1	14	внутрішньомузейної	внутрішньої
2		акт передачі	акт передання
3		факт передачі	факт передання
4		акт втрати	акт втрачання
5		акт заміни	акт замінення
6		надходжень основного фонду	надходів основного фонду
7		стан збереження музейного предмета	стан збереженого музейного предмета
8		акт прийому-передачі	акт прийняття-передання
9		акт звіряння	акт звірення
10		акт повернення	акт вёрнення
11		ступінь пошкодження	ступінь пошкоженості
12	15	музейного значення	музейної ваги (значині)
13		з метою включення	щоб долучити
14		факт виключення	факт вилучення
15		музейного зібрання	музейної збірки
16		аналіз музейного зібрання	аналізування музейної збірки
17		якісне дослідження	якісне досліджування
18		приміщення	примістище
19		обладнання	обладдя
20		форма збору	форма збирання
21		подається	її подають
22		анотований	занотований
23		коротко подані	коротко подано
24	16	достовірних наукових даних	вірогідних наукових даних
25		метод побудови	метод будування
26		принципів їх видання	принципів видавання їх
27		у результаті розкопок	у наслідок розкопання

№	стор.	Наявний текст	Має бути
28	17	під час розкопок	під час розкопування
29		під час археологічних досліджень	під час археологічного досліджування
30		архітектурно-художнє оформлення	архітектурно-художня оформленість
31		архітектурно-художнє вирішення	архітектурно-художня вирішеність
32		розташування й оформлення	розташунок й оформленість
33		створення потрібного тла	створеність потрібного тла
34	18	в процесі музейної комунікації	у перебігу музейного спілкування
35		атрибуція – це виявлення	атрибутування – це виявляння
36		катигоризація – це виявлення	катигоризування – це виявляння
37		призначення	призначеності
38		меморіального значення	увічнювальної ваги (значині)
39		барвне вирішення	барвна вирішеність
40		колеристичне вирішення	барвна вирішеність
41		заходів із захисту	заходів щодо захицання
42		завдані пошкодження	завдані пошкоди
43	19	міжнародного значення	міжнародної ваги (значині)
44		з метою збереження	щоб зберегти
45		найбільш типових	найтипівіших
46		здійснення моніторингу	стеження (спостерігання)
47		вивчення довкілля	вивчання довкілля
48		поширення й використання	поширеність й використання
49		для збереження	щоб зберегти

№	стор.	Наявний текст	Має бути
50		для вивчення	щоб вивчати
51		для акліматизування	щоб акліматизувати
52		для розмноження	щоб розмножувати
53		для використання	щоб використовувати
54		шляхом створення	створюючи
55		шляхом поповнення	поповнюючи
56		шляхом збереження	зберігаючи
57		шляхом ведення роботи	провадячи роботу, працюючи
58		облікований	облічуваний
59		організовує	<i>що робить?</i> організує (зорганізовує)
60		процес підготовки	готування

Отже проблеми фахової термінології турбують усіх, але системне вирішення їх на сьогодні відсутнє. Особливо це актуально для сфери культури і мистецтва. Постанову Колегії Мінкультури і туризму України № 10/1 від 29 жовтня 2010 р. стосовно створення і розвинення гуманітарної стандартизації та фахової термінології у сферах культури, мистецтва й туризму невмотивовано залишено без належної уваги в аспекті матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Результати аналізування законодавчо закріпленої термінології, термінів та їхніх дефініцій у словниках, енциклопедіях, підручниках та статтях свідчать про наявність однієї спільної ознаки – суцільної плутанини у фаховому термінознавстві, а причиною її є відсутність розроблювання і впровадження в культурово-мистецький простір фахових термінологічних стандартів.

Пропозиції:

1. Невідкладно актуалізувати зазначену Постанову і розпочати комплекс робіт зі створювання чотирьох взаємоспоріднених національних систем: культурово-мистецької інформації, як першої основи для інших трьох; гуманітарної нормалізації (стандартизації); термінологізації та нотифікації.

2. Мінкультури України має бути національним органом цих систем і репрезентувати їх у відповідних міжнародних організаціях системного впорядкування діяльності у сфері культури та мистецтва.

3. У кожній із цих систем мають бути визначені базові структури з необхідним науковим потенціалом. Згідно з міжнародною

практикою, підбір здійснюють з найрейтинговіших університетських чи академічних ВНЗ.

4. Галузева наука має бути об'єднана в цілісний науковий комплекс, здатний продукувати прогностні гуманітарні норми (стандарти) щодо вирішення проблем національної культури України в усіх її предметних галузях знань.

5. Увести до переліку спеціальностей галузей знань 0201 Культура та 0202 Мистецтво такі нові напрями: термінознавство, термінологічна культура (за видами діяльності) та гуманітарна стандартизація, нотифікація (за видами діяльності).

Список літератури

1. Закон України «Про стандартизацію» від 20.06.2001 р.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 17. 01. 2002 р.
3. Проект Закону України «Про вищу освіту» від 30.11.2012 р.
4. ДСТУ 3966-2000 «Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять».
5. Моргунок В. Про невмотивованість українського терміна «поняття» на позначку одиниці думки // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: Серія «Проблеми української термінології». — 2012. — № 733. — С. 29-33
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укладач і голов. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009 — 1736 с.
7. Пшенична Л. Е., Шевченко В.І., Шишкіна Н.Б. Термінологічна культура фахівця – освітньо-навчальний проєкт / Л. Е. Пшенична // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: Серія «Проблеми української термінології» — 2012. — № 733. — С. 34–41.
8. Дуцяк І. Аналіз законодавчо закріпленої термінології з музейної справи та охорони культурної спадщини / І. Дуцяк // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: Серія «Проблеми української термінології». — 2012. — № 733. — С. 183–187.
9. Словник-довідник термінології музейництва / Микульчик Р. та ін. — Львів : Вид. Львівської політехніки, 2012. — 128 с

УДК 130.2:141.319.8

В. С. МИРОШНИЧЕНКО
V. S. MIROSHNICHENKO

КУЛЬТУРОЛОГІЯ ВСЕЄДНОСТІ ТА СИНЕРГІЙНА АНТРОПОЛОГІЯ: АЛЬТЕРНАТИВИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОСТІ

CULTUROLOGY OF ALLUNITY AND SINERGETIC ANTHROPOLOGY AS AN ALTERNATIVE OF INTERDISCIPLINARITY

Досліджуються деякі альтернативні підходи до інтерпретації сучасного гуманітарного простору. Увага зосереджується на культурології всеєдності та синергійній антропології